

بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی داخلی با رشد قیمت سهام و عملکرد مالی بانکهای بورس اوراق بهادار تهران

یاسر نوعی

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
yasernoey@yahoo.com

احمد یعقوب نژاد

دانشیار، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
ahm.yaghobnezhad@iauctb.ac.ir

امیر رضا کیقبادی

استادیار، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
a.keyghobadi@iauctb.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۳/۰۵ تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۶/۱۰

چکیده

حسابرسی داخلی بانکها با توجه به اینکه به صورت مستمر در جریان فعالیتهای بانک قرار میگیرد، میتواند هم به حسابرس مستقل در ارایه گزارش قابل اتکاتر کمک کند و هم بر فعالیت های بانک اثرگذار بوده و درجهت استفاده بهینه از منابع سازمان گام برداشته لذا موجب بهبود عملکرد بانکها میگردد. در اینصورت سرمایه گذاران خواهان سرمایه گذاری بیشتر در سهام بانک شده و موجب بهبود ارزش سهام بانک می شود. جامعه آماری این پژوهش تمامی بانکهای عضو بورس تهران و نمونه آماری شامل ۱۶ بانک که تمامی اطلاعات لازم پژوهش را در طی سه سال ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ ارایه داده اند، است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که بین کیفیت حسابرسی داخلی با رشد قیمت سهام و عملکرد بانکها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان دهنده رابطه معنادار بین دوره تصدی، کارکنان دارای مهارت آی تی، کارکنان با تجربه بالا و بی طرفی حسابرسان با قیمت سهام و عملکرد بانکها بوده و اینکه شواهدی مبنی بر وجود رابطه بین میزان ساعات آموزش کارکنان حسابرسی و ویژگیهای مدیریت و رهبری با رشد قیمت سهام بانکها استنباط نشد.

واژه‌های کلیدی: کیفیت حسابرسی داخلی، قیمت سهام بانکها، عملکرد بانکها، شاخص کملز.

۱- مقدمه

پاسخگویی به چالش‌ها، تغییرات و انتظارات جدید اصلاح شود، حسابرسی داخلی است.

در دوره کنونی مؤسسات بانکی با محیطی پویا و چالش-برانگیز مواجه اند که در آن باید الزامات جدید قانونی را برآورده کنند، راهبری شرکتی را تقویت کنند و محصولات و خدمات خود را گسترش دهند. بیشتر مؤسسات بانکی چاره‌ای جز پیدا کردن راه‌حلهایی برای ایجاد تعادل میان مدیریت ریسک، حداکثر کردن سودآوری و اطمینان از رعایت مقررات قابل اجرا ندارند.

با اینکه فعالیت حسابرسی داخلی بطور مستقیم مسئول شناسایی راه‌حل برای مشکلات پیش روی مؤسسات بانکی نیست، ولی با ارائه ارزیابی از محیط کنترل داخلی و پیشنهادهای برای بهبود فرآیندهای مدیریت ریسک و اطمینان از رعایت مقررات در حمایت از سازمان جهت دستیابی و حفظ تعادل ضروری، نقش موثری دارند.

در این شرایط حسابرسان داخلی با مشارکت فعال در یافتن راه‌حل برای مشکلات سازمان از طریق دادن پیشنهادات و حمایت از زمینه‌های کسب و کار، مدیریت و کمیته حسابرسی، نه تنها فرصت حمایت از مدیریت را دارند بلکه در این زمینه مسئول نیز می‌باشند.

این تحولات در طول زمان در تعاریف فعالیت حسابرسی داخلی ارائه شده توسط انجمن حسابرسان داخلی (IIA) موضوع جدول ذیل نیز منعکس شده‌اند. [۲]

در جدیدترین تعریف طرح شده توسط انجمن حسابرسان داخلی (IIA) (در سال ۱۹۹۹) و مصوب هیئت مدیره انجمن حسابرسان داخلی (IIA) تحولات مهمی به شرح ذیل دیده می‌شود.

کلمه بانک اصطلاحی قدیمی که از واژه آلمانی Bank به معنای نوعی شرکت، اخذ و رواج یافته و هم از کلمه Banque فرانسوی و یا Banco ایتالیایی که برای نیمکت صرافان به کار برده می‌شد اشتقاق یافته است. به هر حال مؤسسات صرافی آن روزها با همان نام و روش دیرین به تدریج تکامل یافته و به صورت سازمانی فعال، درآمدند که با جلب رضایت مردم و رعایت اصول اخلاقی، صداقت و درستکاری، توانستند مرکز کلیه فعالیت‌های پولی و اعتباری و پایه‌گذار بانک‌های امروزی گردند. ایجاد و گسترش وابستگی‌های بین‌المللی در بسیاری از جنبه‌های سیاسی و اجتماعی، به‌ویژه در شرایط جهانی شدن اقتصاد، باعث شده است انگیزه‌های لازم به منظور یکپارچگی سیستم‌های بانکی و مالی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شود. به تبع آن، اهمیت مسائل حسابداری و مدیریت بانکی در مفهوم جهانی و درک آن بسیار ضروری شده است. در همین راستا، کنترل و بررسی مستمر ارقام کلیدی ترازنامه و ارزیابی مسائل مهم در ترازنامه از جمله نقدینگی، توان واریز بدهی‌ها و انعطاف‌پذیری مالی و همچنین تراکم، تنوع، زمانبندی و کیفیت دارایی‌ها و بدهی‌ها بسیار ضرورت دارد. بانک‌ها به واسطه سرمایه‌گذاران و وام‌گیرندگان متعدد با انواع بازارهای پولی و مالی رابطه دارند؛ به همین دلیل، دائماً با ریسک‌های مختلفی روبرو می‌شوند، به طوری که ممکن است ورود به یک بازار و یا خروج از آن، کاهش یا افزایش در یک یا چند نوع ریسک را در پی داشته باشد [۱].

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

بحرانهای مالی بین‌المللی نشان داد که برخی فعالیت‌ها که عملکرد آنها در سلامت سیستم‌های بانکی مهم است، می‌بایست اصلاح شوند. یکی از این فعالیت‌ها که می‌بایست جهت

جدول شماره ۱- تکامل تعریف حسابرسی داخلی که توسط IIA ارائه شده است

تعریف کنونی حسابرسی داخلی (در سال ۱۹۹۹ منتشر شد)	تعریف قدیمی حسابرسی داخلی (در سال ۱۹۴۷ منتشر شد و سال ۱۹۹۹ اصلاح شد)
«حسابرسی داخلی فعالیتی مستقل، اطمینان‌بخشی بی‌طرفانه و مشاوره‌ای است که به منظور ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. آن با رویکردی سیستماتیک و منظم در ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای مدیریت ریسک، کنترل و راهبری، شرکتی سازمان در رسیدن به اهداف کمک می‌کند.»	«حسابرسی داخلی یک فعالیت ارزیابی مستقل است که برای بررسی و ارزیابی فعالیت‌ها به عنوان یک خدمت برای سازمان ایجاد شده است. هدف از حسابرسی داخلی کمک به اعضای سازمان در انجام مؤثر مسئولیت‌هایشان است. در نهایت حسابرسی داخلی این کار را با تجزیه و تحلیل، ارزیابی، پیشنهادات، مشاوره و ارائه اطلاعات مربوط به فعالیت‌های مورد بررسی همراه می‌کند. هدف حسابرسی، ترویج کنترل مؤثر با انجام هزینه منطقی است. مدیران و هیئت مدیره اعضای از سازمان هستند که از حسابرسی داخلی کمک می‌گیرند.»

جدول شماره ۲- تفاوت‌ها در تعاریف حسابرسی داخلی

تعریف قدیمی (قبل از ۱۹۹۹)	تعریف جدید (بعد از ۱۹۹۹)
وظیفه ارزیابی	فعالیت مشاوره‌ای و اطمینان‌بخشی بی طرفانه
به عنوان یک خدمت در سازمان فعالیت‌ها را بررسی و ارزیابی می‌کند.	ارزش افزایی ایجاد می‌کند و انگیزاننده بهبود فعالیت‌ها در سازمان است.
به اعضای سازمان در انجام مؤثر مسئولیت‌هایشان کمک می‌کند.	با رویکردی سیستماتیک و منظم به سازمان در رسیدن به اهدافش کمک می‌کند.
مروج کنترل مؤثر با هزینه‌های منطقی است.	اثربخشی فرآیندهای مدیریت ریسک و کنترل و راهبری را ارزیابی کرده و بهبود می‌بخشد.

برای حفظ و افزایش اعتبار و اختیارات حسابرسی داخلی، حسابرسان داخلی می‌بایست:

- درک کنند که سازمان چه برداشتی از ارزش حسابرسی دارد؛
- برنامه راهبردی مناسبی برای مأموریت فعالیت حسابرسی داخلی تعیین کنند که شامل اهداف تعیین شده‌ای باشد که متضمن ارزش افزایی برای سازمان می‌باشد؛
- ارزش و عملکرد حسابرسی داخلی را اندازه‌گیری کنند؛
- نتایج بدست آمده را به خوبی منتقل کنند.

از آنجا که سطح انتظارات ذی‌نفعان بطور مستمر افزایش یافته است، مدیران فعالیت حسابرسی باید شیوه‌ها و سنجه‌های مورد استفاده برای پیگیری نتایج و گزارش عملکرد را با این انتظارات منطبق کنند.

روش‌شناسی تحقیق که در این بخش استفاده شده است شامل موارد زیر است:

- مرور ادبیات موضوع در سطح بین‌المللی شامل مقررات و پیشنهادات (IIA, BCBS) در مورد حسابرسی داخلی بطور کلی و در مورد حسابرسی داخلی در صنعت بانکی. این مقاله بازبینی شده شامل جنبه‌های مختلف حسابرسی داخلی همچنین نقش و هدف حسابرسی داخلی، مسئولیت‌های مربوط به فعالیت حسابرسی داخلی در حوزه‌های مختلف فعالیت مانند تطبیق، مدیریت ریسک، کاهش ریسک راهبردی، بهبود فعالیت مدیریت راهبردی (بهبود کسب و کار)، ارزش افزایی و ارزیابی عملکرد فعالیت حسابرسی داخلی و راه‌های تبدیل شدن حسابرسی داخلی به یک مشاور راهبردی است.
- بررسی نتایج پروژه‌های تحقیقاتی و مطالعات موردی از جمله «الزامات برای تغییر: بررسی جهانی IIA بر

تعریف اصلاح شده حسابرسی داخلی بر اهداف حسابرسی داخلی تاکید دارد، که این اهداف، ارزش افزایی برای سازمان و فعال بودن برای بهبود آن فعالیت‌هایی که از طریق خدمات اطمینان‌بخشی بی طرفانه و مشاوره‌ای ارائه می‌شود را به دنبال دارد.

در رهنمود «فعالیت حسابرسی داخلی در بانک‌ها» (کمیته نظارت بانکی بازل (BCBS)، در سال ۲۰۱۲)، کمیته بر این واقعیت تاکید دارد که فعالیت حسابرسی داخلی می‌بایست برای هیئت مدیره و مدیران ارشد بانک در زمینه کیفیت سیستم کنترل داخلی اطمینان‌بخشی ارائه دهند و در نتیجه ریسک‌های زیان و خدشه به حسن سابقه بانک را کاهش دهد. در عین حال ناظران بانک باید از اثربخشی فعالیت حسابرسی داخلی در زمینه مطابقت با سیاست‌ها و شیوه‌ها و بکارگرفته شدن اقدامات مناسب و سریع برای رفع نارسایی‌های کنترل داخلی که توسط حسابرسی داخلی شناسایی شده‌اند، راضی باشند.

نتایج مطالعات مختلف اخیر (شبکه اطلاعات حسابرسی جهانی GAIN، ۲۰۰۹)، پرایس واتر‌هاوس کوپرز (PWC)، ۲۰۱۴a و (۲۰۱۴b)، ارنست اند یانگ، ۲۰۱۰، دیلویت، ۲۰۱۴، چالش‌های عمده‌ای که حسابرسی داخلی با آنها روبروست همچون گسترش نقش حسابرسی، ریسک‌های اضطراری متعدد، افزایش انتظارات و بررسی‌های دقیق‌تر ذی‌نفعان و همچنین کمبود منابع را نشان می‌دهد. برای غلبه بر این مشکلات فعالیت حسابرسی داخلی باید توانایی‌ها، رویکردها، ابزارها و شیوه‌هایی که باعث ارزش‌افزایی در سازمان می‌شوند را توسعه دهد.

هم مدیران اجرایی حسابرسی (CAEs) و هم ذی‌نفعان، قابلیت‌های فعالیت حسابرسی داخلی در ارزش‌افزایی برای سازمان را می‌شناسند. نقش مثبت و مهمی که حسابرسی داخلی در راهبری و عملیات یک سازمان می‌تواند داشته باشد بستگی به پیاده‌سازی مؤثر، عملکرد و مدیریت فعالیت حسابرسی داخلی دارد و تنها در شرایط حفظ و تقویت آن قابل قبول است.

به بررسی رابطه بین کیفیت حسابداری داخلی با عملکرد و قیمت سهام بپردازد، یافت نشد.

غفران و سالیوان^۱ (۲۰۱۷) در مطالعه خویش با عنوان تأثیر کمیته حسابداری بر کیفیت حسابداری به بررسی تأثیرات حضور کمیته های حسابداری در شرکت های انگلستان و آمریکا پرداختند. کمیته های حسابداری با سطوح بالاتری از تخصص مالی با هزینه های حسابداری بالاتر مرتبط هستند. هنگامی که تخصص مالی را بین حسابداری و غیر حسابداری جدا کنیم، متوجه می شویم که تأثیر مثبت شناسایی شده توسط تخصص غیر حسابداری هدایت می شود. یافته های تحقیق همچنین ارزش بالقوه کمیته حسابداری کمیته را در مقیاس کوچکتر نسبت به شرکت های ذکر شده بزرگ تر نشان می دهد، و این نشان می دهد که ارزش تخصص برای کیفیت حسابداری بستگی به شرکت های چالش های گزارشگری مالی خاص دارد. [۸].

الحداب و کلاچر^۲ (۲۰۱۸) در تحقیق خود با عنوان تأثیر کیفیت حسابداری بر مدیریت سود، تأثیر حسابرسان با کیفیت بالا بر مدیریت درآمد واقعی در تعدادی از تنظیمات مورد بررسی قرار داده اند. آنها نشان دادند که حسابرسان با کیفیت بالا محدودیت استفاده از دستکاری های واقعی را که از طریق مدیریت هزینه های اختیاری اتفاق می افتد محدود می کنند. ما همچنین شواهدی را مطابق با تحقیقات پیشین پیدا می کنیم که حسابرسان با کیفیت بالا دستکاری توافق نامه های اختیاری را محدود می کنند. بنابراین حضور حسابرسان با کیفیت بالا برای محدود کردن تمام انواع مدیریت درآمد کافی نیست [۹].

کیفیت بالای حسابداری داخلی می تواند مدیریت را از انجام اعمال اختیاری که موجب هدر رفت منابع و انرژی سازمان می شود تا حدود زیادی بازدارد که این کار می تواند موجب بهبود عملکرد بانک و در نهایت افزایش ارزش آن گردد [۱۰]. لذا این پرسش پیش می آید که آیا کیفیت حسابداری داخلی بر بهبود قیمت سهام و عملکرد بانکها تاثیر دارد یا خیر باید دانست که افزایش ثروت سهامداران در طول یک دوره بلندمدت، هدف کلیدی محسوب می شود که یک بانک به دنبال آن می باشد و موفقیت آن بستگی به اینکه آیا یک بانک قادر به دستیابی به عملکرد مطلوب خواهد بود، دارد. روش های مختلفی برای اندازه گیری عملکرد بانکها وجود دارد که شاخص کملز^۳ به عنوان یکی از جدیدترین روشها به کار گرفته شده است [۱۱].

شاخص کملز به طور ترکیبی به ارزیابی نقدینگی، سودآوری، رشد ارزش و قیمت سهام، ثبات مالی، ثبات اقتصاد

حسابداری داخلی در عمل - گزارش پنجم» (۲۰۱۱)،
 (IIA). مطالعات و گزارشات تهیه شده توسط شرکت های
 خدمات مشاوره حرفه ای [۳].

با انجام تحلیل انتقادی بر روی ادبیات بررسی شده، نتایج تحقیقات و مطالعات به دنبال پاسخ به سوالات زیر هستیم:

- چه شاخص هایی بیشترین ارتباط را با پیگیری نتایج و گزارشگری عملکرد فعالیت های حسابداری داخلی در موسسات اعتباری و بانکها دارد تا فعالیت حسابداری داخلی، نشان دهنده ارزش افزایی برای سازمان باشد؟
- حسابداری داخلی در بانکها آیا تاثیری بر قیمت سهام و بهبود عملکرد بانک دارد؟

بررسی ادبیات موضوع در مورد ارزش افزایی و عملکرد حسابداری داخلی

لاورنس و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی که در بورس اوراق بهادار پرتغال انجام داده اند به بررسی تاثیر ریسک کنترل های حسابداری و داخلی بر ضعف کنترل های گزارشگری پرداختند که نتیجه پژوهش آنها نشان می دهد هر چه کنترل های شدیدتری اعمال شود و کیفیت نظارت بالاتر رود، گزارشگری با ضعف کمتری همراه بوده و موجب بهبود قیمت سهام شرکتها می شود [۴].

چنگ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابداری داخلی و کارایی عملیات شرکت پرداختند. نمونه پژوهش وی شامل ۱۸۴۰ مشاهده در بورس چین بوده که نتایج بدست آمده حاکی از آن است که بین کیفیت حسابداری داخلی با سودآوری، قیمت سهام و رتبه بندی شرکتها، رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد [۵].

ابوت و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی تاثیر کیفیت حسابداری داخلی بر کیفیت گزارشگری مالی پرداخته اند که به این نتیجه رسیدند که هر چه کیفیت حسابداری داخلی بالاتر باشد، کیفیت گزارشگری مالی نیز به تبع آن بالاتر رفته و موجب اعتماد بیشتر سرمایه گذاران می شود. برای محاسبه کیفیت حسابداری داخلی از دو معیار استقلال حسابرسان و میزان کاهش زمان حسابداری مستقل استفاده گردیده است [۶].

کدیا و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابداری بر ریسک اطلاعاتی شرکت پرداختند که نتایج بدست آمده حاکی از وجود تاثیر مثبت و معنادار بین کیفیت گزارشات کمیته حسابداری بر عملکرد مالی و رشد سرمایه گذاری در شرکت است [۷]. در ایران پژوهشی که

و محیط‌های بیرونی سازمان می‌پردازد و به طور کلی می‌توان عنوان نمود که اکثر متغیرهای موثر بر فعالیت بانک را لحاظ می‌نماید [۱۲]. اما هر چه باشد، بانک‌ها نیز همانند سایر شرکت‌های بزرگ به صورت فردی اداره نمی‌شوند و عموماً سهام آن‌ها در دست عده‌ای از سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان است و به مانند سایر شرکت‌ها، از نمایندگان به منظور اداره فعالیت‌های آن استفاده می‌شود لذا خدمات اطمینان‌بخشی از جمله حسابرسی داخلی در این‌گونه موسسات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌گردد.

اتخاذ تصمیمات اقتصادی توسط استفاده‌کنندگان صورت-های مالی، علی‌الخصوص سهامداران بالقوه، مستلزم ارزیابی توان بانک جهت ایجاد وجه‌نقد در زمان و قطعیت ایجاد آن است. این توان در نهایت تعیین‌کننده ظرفیت بانک جهت انجام پرداخت‌هایی از قبیل حقوق و مزایای کارکنان، پرداخت به تامین‌کنندگان کالا و خدمات، پرداخت مخارج مالی، انجام سرمایه‌گذاری، بازپرداخت سپرده‌ها، پرداخت سود سپرده‌ها، اعطای تسهیلات و تقسیم سود بین سهامداران است. استفاده-کنندگان صورت‌های مالی نیازمند اطلاعاتی در خصوص چگونگی جذب و تخصیص وجه‌نقد توسط بانک هستند؛ به-خصوص اگر وجه‌نقد دارای مازاد باشد. این نیاز صرف نظر از ماهیت فعالیت‌های بانک (تخصصی یا تجاری) و تلقی یا عدم-تلقی وجه‌نقد به عنوان محصول بانک وجود دارد [۱۳].

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که هم موسسات بانکداری و هم مقامات نظارتی به دنبال گسترش مشارکت بخش حسابرسی داخلی هستند تا بتوانند با ایفای نقش فعال‌تری در مدیریت ریسک و راهبری شرکتی ارزش عملیات‌های موسسه‌های اعتباری و بانکها را افزایش داده و در دستیابی به اهدافشان به آنها کمک کنند.

مدیران اجرایی صرفاً به دنبال اطمینان‌بخشی معتبر و انجام مأموریت‌های حسابرسی موثر نیستند چرا که می‌خواهند بتوانند در زمان [ارزیابی] طرح‌های ابتکاری راهبردی که به تخصص و بینش مناسبی نیاز دارند و همچنین ارائه‌ی ایده‌هایی که روش-های عملکرد فعلی بانک را با چالش روبه‌رو کرده و می‌توانند به بهبود مستمر عملکرد آن منجر شوند تیم حسابرسی داخلی را فرا بخوانند.

حسابرسی داخلی می‌تواند به موسسات بانکی کمک کند تا به تغییرات لازم دست پیدا کرده و توازن بهینه میان ریسک، هزینه و ارزش‌های خود را شناسایی کنند. تیم حسابرسی داخلی تنها با ارائه نتایج مأموریت حسابرسی نمی‌تواند به موفقیت و تمجید سایرین و اقتدار دست پیدا کند بلکه در زمینه‌ی تحلیل دقیق مسائل فعلی کسب و کار و حمایت از توسعه راهبردهای

مقابله با ریسک‌های تجاری نیز بایستی با مدیران اجرایی و اعضای هیئت مدیره مشارکت داشته باشد. علاوه بر این با توجه به روند تحولات سریع فناوری، مدیران ارشد حسابرسی بایستی از بهره‌برداری کامل از پتانسیل ارائه شده توسط ابزارهای تحلیل داده‌ها اطمینان حاصل کنند تا بتوانند مناطق نیازمند حسابرسی را به خوبی شناسایی کرده، کارایی حسابرسی فرآیند‌ها را افزایش داده و نظارت مناسبی بر ریسک‌های عملیاتی داشته باشد و در عین حال بینش‌های مناسبی و حتی ابزارهای جدید و دائمی را برای ارزیابی عملیات سازمان به مدیران و هیات مدیره ارائه کنند.

مقامات ناظر بر بخش بانکی نیز بایستی به نوبه خود فعالیت‌های حسابرسی داخلی بخش بانکی را به صورت دوره‌ای ارزیابی کنند تا از ظرفیت و اقتدار لازم و عملکرد روان آنها در چارچوب اصول معقول اطمینان حاصل کنند. ناظران بانکی بایستی از اثربخشی فعالیت حسابرسی داخلی بانک در زمینه پیروی از سیاست‌های و روش‌های عملکرد [مقرر شده] و اتخاذ اقدامات مناسب برای جبران نواقص شناسایی شده توسط حسابرسی داخلی راضی باشند.

به منظور تشخیص میزان دستیابی فعالیت حسابرسی به اهداف تعیین شده برای آن و تأمین انتظارات گروه‌های ذی‌نفع بایستی عملکرد آن را اندازه‌گیری کرد. اگرچه برای اندازه‌گیری عملکرد حسابرسی داخلی بسته به ویژگی‌های خاص هر سازمان از معیارهای متفاوتی استفاده می‌شود اما پژوهش‌های انجام شده نشان داده‌اند که معمولاً از روش‌های موفقیت‌آمیز زیر برای اندازه‌گیری عملکرد حسابرسی داخلی استفاده می‌شود:

- انجام نظرسنجی رضایت مشتریان و گروه‌های ذی‌نفع؛
- پیگیری نسبت تعداد مأموریت‌های تکمیل شده به تعداد برنامه‌ریزی شده؛
- دامنه مطابقت معیارهای عملکرد با تعریف حسابرسی داخلی، استانداردها و منشور اخلاقی؛
- استفاده از کارت امتیازی متوازن برای تشخیص این نکته که آیا حسابرسی‌ها در بهبود ارزش افزایی سازمان و عملکرد کلی آن نقش موثری ایفا می‌کنند.

ما با توجه به نقش حسابرسی داخلی در ارزیابی فرآیندهای مدیریت ریسک و بهبود اثربخشی آنها معتقدیم کیفیت حسابرسی داخلی در بانکها می‌بایست بر قیمت سهام و عملکرد بانکها تاثیرگذار باشد و در این تحقیق درصد بررسی این تاثیر می‌باشیم.

۳- فرضیه‌های پژوهش

با توجه به ادبیات بیان شده و نتایج تحقیقات انجام شده، فرضیه‌هایی به شرح ذیل مطرح شده است:

فرضیه اصلی اول: کیفیت حسابرسی داخلی بانک‌ها با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی اول: مدت تصدی حساب‌برسان داخلی با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی دوم: میزان ساعات آموزش حساب‌برسان با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی سوم: داشتن کارمندان دارای مهارت‌های بالای IT و محاسباتی با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی چهارم: داشتن کارمندان دارای تجربه حرفه‌ای بالاتر با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی پنجم: داشتن کارمندان دارای مدارک حرفه‌ای و علمی بالاتر با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی ششم: بی طرفی حساب‌برسان با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی هفتم: ویژگی‌های مدیریت و رهبری با قیمت سهام بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه اصلی دوم: کیفیت حسابرسی داخلی بانک‌ها با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی هشتم: مدت تصدی حساب‌برسان داخلی با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی نهم: میزان ساعات آموزش حساب‌برسان با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی دهم: داشتن کارمندان دارای مهارت‌های بالای IT و محاسباتی با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی یازدهم: داشتن کارمندان دارای تجربه حرفه‌ای بالاتر با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی دوازدهم: داشتن کارمندان دارای مدارک حرفه‌ای و علمی بالاتر با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی سیزدهم: بی طرفی حساب‌برسان با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

فرضیه فرعی چهاردهم: ویژگی‌های مدیریت و رهبری با عملکرد بانک‌ها رابطه معناداری دارد.

۴- روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌های مربوط به متغیر کیفیت حسابرسی داخلی، از پرسشنامه استاندارد که بر مبنای طیف پنج گزینه‌ای لیکرت طراحی شده است، استفاده شده است. کیفیت حسابرسی داخلی بر مبنای امتیازاتی که در پرسشنامه به هر یک از بانک‌ها تعلق گرفته، رده‌بندی شده‌اند. پرسشنامه مذکور شامل ۲۵ پرسش ۵ گزینه‌ای بوده که به اندازه‌گیری متغیرهای دوره تصدی، میزان ساعات آموزش، کارکنان دارای مهارت‌های IT، تجربه حرفه‌ای و مدارک حرفه‌ای ای بالا، بی طرفی حساب‌برسان و همچنین ویژگی‌های مدیریت و رهبری مدیران بانک‌ها پرداخته شده است. به منظور محاسبه سایر متغیرها از اطلاعات نرم‌افزار تحلیل داده ره‌آوردنویس و همچنین از فایل صورت‌های مالی بانک‌ها استفاده شده است. پس از جمع‌آوری داده‌های مربوطه، ابتدا پایایی پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS22 اندازه‌گیری شده سپس با استفاده از مدل رگرسیون حداقل مربعات معمولی با استفاده از نرم‌افزار Eviews9 به بررسی وجود رابطه معنادار بین متغیرهای پژوهش پرداخته شده است.

جامعه آماری این پژوهش تمامی بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ بوده است. در طی سه سال متوالی ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ پرسشنامه مذکور به منظور جمع‌آوری داده‌های مربوط به کیفیت حسابرسی داخلی، برای تمام بانک‌های عضو بورس اوراق بهادار تهران در نیمه دوم بهمن ماه هر سال ارسال گردیده است. نمونه پژوهش حاضر شامل ۱۶ بانک عضو بورس اوراق بهادار است که در هر سه سال مربوط به قلمرو زمانی پژوهش، همکاری متناسب را با پژوهشگر داشته‌اند لذا از کل بانک‌های بورسی (۲۲ بانک)، ۶ بانک همکاری لازم را نداشته بنابراین جز نمونه آماری این پژوهش به حساب نیامده‌اند.

۵- مدل‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش

مدل فرضیه اصلی اول پژوهش

$$SP_{it} = \alpha_0 + \beta_1 IAQ_{it} + \beta_2 Dividend_{it} + \beta_3 eps_{it} + \beta_4 Affiliates_{it} + \beta_5 Mix3_{it} + \varepsilon_0$$

مدل فرضیه اصلی دوم پژوهش

$$CAMELS_{it} = \alpha_0 + \beta_1 IAQ_{it} + \beta_2 Dividend_{it} + \beta_3 eps_{it} + \beta_4 Affiliates_{it} + \beta_5 Mix3_{it} + \varepsilon_0$$

به منظور تخمین مدل‌های مربوط به فرضیه‌های فرعی پژوهش، به جای متغیر IAQ، متغیرهای دوره تصدی، آموزش، کارمندان دارای مهارت‌های آی تی و محاسباتی، کارمندان

دارای تجربه حرفه‌ای بالا، کارمندان دارای مدارک حرفه‌ای بالا، بی‌طرفی حسابرسان و همچنین ویژگی‌های مدیریت و رهبری بانک‌ها جایگزین شده و برآورد مربوطه انجام گرفته است.

۵-۱- متغیرهای وابسته پژوهش

قیمت سهام بانک‌ها (SP): قیمت سهام همواره نمادی از ارزش روز یا بازار یک شرکت یا موسسه بورسی است. هرچه قیمت سهام یک شرکت از رشد بیشتری برخوردار باشد این پیام را به سرمایه‌گذاران می‌دهد که وضعیت سودآوری و نحوه عملیات شرکت یا بانک در حد مطلوبی است به همین منظور بررسی تاثیر چند متغیر بر قیمت سهام که نشانگر ارزش نهایی و بازار شرکت است اهمیت پیدا می‌کند.

عملکرد بانک‌ها (CAMELs): ورشکستگی موسسه مالی لمن برادرز^۴ طی بحران مالی ۲۰۰۸-۲۰۰۷ شوک بزرگی بود که اعتماد عمومی نسبت به نظام بانکی را از بین برد و عملاً

باعث توقف بازار بین بانکی و توقف مبادلات نقدینگی بین بانک‌ها شد. کمیته بازل جهت جلوگیری از بحران‌های مشابه در بیانه‌های قبلی خود تجدیدنظر کلی نموده و مقررات و رهنمودهای سختگیرانه‌ای را جهت حفظ ثبات نظام بانکی در غالب بیانیه بال ۳ ارائه نمود. مهمترین نکات برجسته این بیانیه وضع قوانین سخت برای سرمایه‌گذاری پر ریسک بانک‌ها و معامله با اشخاص وابسته و همچنین محاسبه و اندازه‌گیری وجه نقد در معرض خطر و کیفیت تسهیلات اعطایی می‌باشد.

شاخص CAMELs از معروفترین شاخص‌های صنعت بانکداری است که از سال ۱۹۸۸ مورد استفاده اکثر تحلیلگران و نهادهای رتبه‌بندی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این شاخص از شش بخش کفایت سرمایه، کیفیت دارایی‌ها، کیفیت مدیریت، درآمدها، نقدینگی و حساسیت به بازار ارز تشکیل شده است که محاسبه هر کدام از این شاخص‌ها به شرح جدول ذیل است:

جدول شماره ۳- نحوه محاسبه شاخص‌های سنجش عملکرد مالی بانک‌ها (CAMELs)

عناصر کم‌لز	نام متغیر	شرح محاسبه
سرمایه	نسبت کفایت سرمایه	سرمایه پایه به مجموع دارایی‌های موزون شده به ضرایب ریسک [۱۴].
دارایی	نسبت بدهی	کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها [۱۵].
	کیفیت دارایی‌ها	دارایی‌های موزون شده بر اساس ریسک بر کل دارایی‌ها [۱۶].
مدیریت	سرانه سود خالص	سودخالص تقسیم بر تعداد پرسنل [۱۷].
	درآمد خالص به کل تسهیلات مالی	درآمد کل به کل تسهیلات مالی [۱۸].
سودآوری	حاشیه سود خالص	سودخالص به درآمد کل [۱۹].
نقدینگی	سپرده به دارایی‌ها	کل سپرده‌ها به کل دارایی‌ها [۲۰].
	کل وام به کل سپرده	نسبت کل وام‌ها به کل سپرده‌ها [۲۰].
حساسیت به بازار	حساسیت به نرخ بهره و ارز	تغییرات درآمد به تغییرات نرخ بهره و نرخ ارز [۲۰].

وام‌دهی نشان‌دهنده استفاده مؤثر و کارآمد از منابع جذب شده می‌باشد. معمولاً بانک‌ها و مؤسسات مالی جهت اعطای تسهیلات از روش‌ها و شیوه‌های گوناگونی جهت ارزیابی و اهلیت‌سنجی اعتبار گیرنده استفاده می‌نمایند. با بررسی این شاخص می‌توان به مواردی همچون میزان تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشخص به بخش‌های مختلف اقتصاد و همچنین میزان نکول هر کدام آنها اطلاعاتی را کسب نمود. میزان تسهیلات نکول شده که از آن به عنوان دارایی‌های سمی یا دارایی‌های غیر درآمدزا یاد می‌شود، میزان ریسک اعتباری هر بانک را نیز نشان می‌دهد به طوری که نسبت بالای مطالبات نکول شده باعث می‌گردد که ریسک اعتباری بانک افزایش یافته و نقدینگی را محبوس نموده و عملاً چرخه تسهیلات‌دهی را با محدودیت روبرو نماید. لذا توجه کافی و اعتبارسنجی و اهلیت‌سنجی قبل از اعطای اعتبار

(۱) کفایت سرمایه^۵: کفایت سرمایه و میزان در دسترس بودن آن عامل اصلی و تعیین کننده در تشخیص توانمندی بانک‌ها و واسطه‌های مالی در رویایی با نوسانات و ناملایمات اثرگذار بر ارقام ترازنامه بشمار می‌رود. بنابراین توجه به نسبت کفایت سرمایه که انواع مخاطرات مالی با اهمیت را در بر می‌گیرد کاملاً سودمند است. این نسبت نشان دهنده میزان پیچیدگی و دشواری بالقوه در بانک بوده که توانمندی بانک را در مواجهه با مخاطرات احتمالی نشان می‌دهد. کمیته بازل ۳ حداقل نسبت کفایت سرمایه را برای بانک‌های مهم بین‌المللی ۸ درصد و برای دیگر بانک‌ها و مؤسسات پولی ۱۲ درصد مشخص کرده است. [۱۴].

(۲) کیفیت دارایی‌ها^۶: یکی از مهمترین دارایی‌های بانک‌ها و مؤسسات مالی میزان تسهیلات اعطایی است. همچنین چرخه

امری لازم بوده که می‌تواند هزینه فرصت بانکها را به نحو چشمگیری کاهش دهد. [۱۵].

۳) توانایی مدیریت^۸: این نسبت نشان دهنده توانایی مدیریت در حفظ و ارتقای جایگاه بانک در بین رقبای موجود می‌باشد. توانمندی بانک در ایجاد فضای عمومی قابل اعتماد در جامعه باعث گردیده اقبال جامعه جهت اخذ خدمات بانکی و سرمایه‌گذاری افزایش یافته و میزان نقدینگی بیشتری به سوی بانک رهسپار گردد. سنجش توانمندی مدیریت به عقیده گروهی از متفکران بانکداری تا اندازه زیادی جنبه کیفی داشته ولی نسبت‌های زیادی توسط متخصصان علوم بانکی جهت سنجش عملکرد مدیریت پیشنهاد شده که از مهمترین آنها میزان سود خالص بانک، ترکیب سپرده‌های جذب شده از لحاظ سپرده‌های بدون هزینه، کم هزینه و هزینه‌زا و همچنین میزان بهای تمام شده پول را نام برد. بررسی این شاخص نشان دهنده توان مدیریت در جذب ترکیب بهینه پرتفوی سپرده و نحوه استفاده مطلوب و بهینه از آنها در جریان عملیات می‌باشد. [۱۷].

۴) درآمد^۹: کسب سود یکی از مهمترین هدف مدیریت هر بنگاه اقتصادی منجمله بانکها می‌باشد. میزان سودآوری نشان- دهنده توان مدیریت در جهت استفاده مطلوب و کارا از منابع و سرمایه در اختیار می‌باشد. برای دستیابی به تصویری بهتر و شفاف‌تر در مورد عملکرد مدیریت لازم است که به منابع ایجاد سود مانند درآمد حاصل از تسهیلات اعطایی، درآمد حاصل از کارمزد خدمات بانکی، سایر درآمدهای عملیاتی و درآمدهای غیرعملیاتی و همچنین میزان هزینه‌های صرف شده برای کسب هر کدام آنها و همچنین هزینه‌های غیرعملیاتی آگاهی یافته و با تحلیل سوابق موجود و مقایسه آنها با انتظارات درک روشنی از نحوه اداره بانکها کسب نمود. همچنین ارزیابی و سنجش خلاقیت‌ها و ابتکارات مدیریت در خلق درآمدهای پایدار و مستمر می‌تواند ارزش افزوده سهامداران را افزایش داده و به مشتریان و سپرده‌گذاران نوید خدمات و محصولات بهتر و با کیفیت را دهد. [۱۸].

۵) نقدینگی^{۱۰}: نقدینگی بانک تأثیر مهمی در قدرت ایستادگی آن در مواجهه با نوسانات اقتصادی داشته و نظارت بر آن نیز با اهمیت است. عدم نقدینگی کافی در کوتاه مدت می‌تواند پایدارترین و با ثبات‌ترین بانکها و مؤسسات مالی را به ورطه نابودی بکشاند. به بیان واضح‌تر سطح نقدینگی بانک بر توانمندی آن در مواجهه با ناملازمات اقتصادی و مالی اثر قابل ملاحظه‌ای داشته و به همین دلیل چنین ادعا شده که یکی از حساس‌ترین ابعادی که بر سلامت و ثبات بانکها تأثیر بسیار زیادی داشته توانایی آنها در پاسخ‌گویی به نیازهای نقدی در کوتاه مدت می‌باشد. برای سنجش این شاخص از نسبت‌هایی

همچون نسبت سپرده‌های فرار^{۱۱} و پایدار^{۱۲} به کل سپرده‌ها، نسبت دارایی‌های نقد و شبه نقد^{۱۳} به کل دارایی‌ها، میزان انطباق سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها و نسبت تسهیلات به سپرده‌ها استفاده می‌شود [۱۹].

۶) حساسیت به ریسک بازار^{۱۴}: برقراری نظم و ایجاد آرامش در شبکه بانکی یکی از مؤلفه‌های قدرتمند سیستم بانکداری است. این شاخص وضعیت یک بانک را نسبت به دیگر بانکها سنجیده و دیدگاه عوامل بازار و سپرده‌گذاران را نسبت به آن می‌سنجد. به دلیل ماهیت کار بانکها مشتریان و سپرده‌گذاران امنیت و ثبات یک بانک را از مزیت‌های بارز آن لحاظ کرده و در تعاملات آتی خود لحاظ می‌نمایند. در این شاخص مواردی همچون درصد سهم انواع سپرده‌های بانک نسبت کل سپرده- های شبکه بانکی، درصد سهم تسهیلات‌دهی، درصد سهم سود خالص و ... به عنوان معیارها و شاخص‌های مورد نظر لحاظ می‌گردد. بررسی و تحلیل وضعیت یک بانک در بین رقبای خود نشان دهنده میزان اعتماد و امنیت سپرده‌گذاری را در پی داشته که معمولاً بانکها برای حفظ و ارتقای جایگاه خود همواره درصد بهبود وضعیت خود در بین رقبا می‌باشند [۲۰].

۵-۲- متغیرهای مستقل پژوهش

کیفیت حسابرسی داخلی (InAuditQuality): انسیتیوی حسابرسان داخلی، حسابرسی داخلی را به عنوان یک تضمین عینی و مستقل و مشاوره طراحی فعالیت‌ها برای ایجاد ارزش افزوده و بهبود عملیات سازمان تعریف کرده است. این موارد به سازمان کمک می‌کند اهداف خود را با یک رویکرد منظم و نظام‌مند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای مدیریت ریسک، کنترل و نظارت، تحقق بخشد [۲۱]. به منظور محاسبه کیفیت حسابرسی داخلی از پرسشنامه که بر مبنای طرح ۵ گزینه‌ای لیکرت طراحی شده، استفاده گردیده است. همچنین کیفیت حسابرسی داخلی در هفت زمینه مورد بررسی قرار خواهد گرفت که طرح سوالات پرسشنامه به گونه‌ای بوده که زمینه‌های مختلف کیفیت حسابرسی داخلی را شامل شود. زمینه‌های مختلف کیفیت حسابرسی داخلی که هر کدام در آزمون‌های فرعی تحلیل شده‌اند، به شرح زیر هستند:

مدت تصدی حسابرسی داخلی: برابر است با لگاریتم میزان مدت حضور حسابرس داخلی در بانک. هرچه مدت تصدی در پست حسابرسی داخلی بیشتر شود طبیعتاً شناخت از نحوه کار سیستم شرکت و همچنین درستکاری مدیران و کارکنان بیشتر شده در نتیجه این شناخت می‌تواند عامل بازدارنده‌ای برای مدیریت سود و تخطی از قوانین و آیین‌نامه‌ها باشد. در نتیجه

همچنین بازده عملکردی بانکها دارد؟ همچنین دسترسی بدون محدودیت واحد حسابرسی داخلی به مدیریت ارشد و ارائه اختیارات لازم به این واحد برای گزارش در مورد هرگونه یافته حسابرسی به معنای استقلال و بیطرفی حسابرسان داخلی است و در این تحقیق ارتباط بین این ویژگی با تاثیر آن در کیفیت گزارشهای مالی و نهایتاً اطمینان سرمایه‌گذار و سپرده‌گذار به بانک و تاثیرپذیری قیمت سهام از این فرآیند بررسی می‌گردد.

۵-۳- متغیرهای کنترلی پژوهش

سود تقسیمی (Dividend): بسیاری بر این باورند شرکتی که سیاست تقسیم سود باثباتی دارد و هر ساله مبلغی از سود خود را بین سهامداران تقسیم می‌کند، این عمل نشاندهنده موفقیت و عملکرد مثبت شرکت می‌باشد. معمولاً شرکت‌هایی اقدام به تقسیم می‌کنند که نمی‌توانند سود خود را سرمایه‌گذاری نمایند. سود تقسیمی به سیاست سرمایه‌گذاری شرکت بستگی دارد. شرکت‌هایی که فرصت‌های سرمایه‌گذاری سودآوری دارند، سود را به عنوان یک منبع تامین مالی تلقی می‌کنند [۲۲].

سیاست‌های سود سهام یک تصمیم مالی حیاتی است که شامل پرداخت سهامداران در بازده سرمایه‌گذاری آنها است. نسبت سود تقسیمی که به عنوان یک درصد از درآمد محسوب می‌شود، عامل مهمی در سیاست‌های سود سهام است. یک بانک می‌تواند تصمیم نسبت به پرداخت کم یا زیاد داشته باشد. نسبت سود کم، سود سهام کمتری را به سهامداران پرداخت می‌کند که منجر به افزایش جریان‌های نقدی آزاد و ایجاد فرصت جهت سرمایه‌گذاری بانک و کسب سود بالای ناشی از سرمایه‌گذاری جهت بانک می‌شود، اما پرداخت سود کم سهام، منجر می‌شود که تعداد اندکی از سرمایه‌گذاران مایل به سرمایه‌گذاری در بانک‌هایی شوند که سود تقسیمی کمی دارند، در حالی که نسبت سود بالا منجر به کاهش جریان‌های نقدی آزاد، کاهش درآمد کمتر و افزایش قیمت سهام می‌شود، زیرا سرمایه‌گذاران بیشتر مایل به سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی هستند که سود سهام بالا را به دلیل جذابیت سهام به خریداران بالقوه پیشنهاد می‌کنند تا قیمت سهام افزایش یابد [۲۳].

تصمیمات مدیران بانک‌ها معمولاً بر قیمت سهام اثر می‌گذارد. هنگامی که یک مدیر با نفوذ بانک، تصمیم می‌گیرد که مجمع فوق‌العاده را تشکیل دهد، ممکن است موجب شک و تردید در ذهن عموم مردم در مورد ثبات مالی شرکت شود، در نتیجه می‌تواند موجب افت قیمت سهام آن بانک شود زیرا

این بازدارندگی ارزش نهایی شرکت بالا رفته و منجر به افزایش قیمت سهام و همچنین بهبود عملکرد بانک می‌گردد.

ساعات آموزش کارکنان حسابرسی داخلی: برابر است با میزان ساعاتی که در سال صرف آموزش حسابرسان داخلی درون بانک می‌شود. حال این آموزش ممکن است حین کار باشد یا ممکن است بصورت جداگانه و در قالب برگزاری جلسات و کلاس صورت گیرد. هرچه میزان ساعات آموزش افزایش یابد موجب بالا رفتن سطح آگاهی حسابرس شده و در نتیجه درک بهتری را از نحوه عملکرد شرکت خواهد داشت. اما با توجه به اینکه میزان ساعات آموزش به صورت دقیق در دسترس نیست لذا ساعات تقریبی در قالب گزینه‌هایی در پرسشنامه گنجانده شده تا سرپرستان حسابرسی داخلی بانک-ها با توجه به ساعات تقریبی آموزش کارکنان خود، یک انتخاب از ۵ انتخاب در دسترس را به عنوان گزینه صحیح برگزینند.

مهارت‌های IT و محاسباتی: امروزه با توجه کاربرد فناوری‌ها و استفاده گسترده از سیستم‌ها و رایانه‌ها و ماشین‌های مختلف در امر حساب و کتاب و ثبت مستندات، نیاز به کسب مهارت‌های لازم به منظور دریافت خروجی‌های متناسب بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. به منظور محاسبه این متغیر از امتیازهای کسب شده بر مبنای پرسشنامه مربوطه استفاده خواهد شد.

تجربه حرفه‌ای حسابرسان داخلی (Exprience) و مدارک حرفه‌ای حسابرسان داخلی (Madarek): حصول اطمینان از انجام شدن حسابرسی داخلی توسط افرادی که آموزش فنی و حرفه‌ای و کاردانی کافی به عنوان حسابرس داخلی را دارند مفهوم صلاحیت حرفه‌ای است که دربرگیرنده دو جنبه اساسی کسب صلاحیت حرفه‌ای و حفظ آن می‌باشد و در این تحقیق درصدد این باشیم که دارا بودن بانک به حسابرسی داخلی مشتمل بر افراد دارای صلاحیت حرفه‌ای، چه تاثیری بر سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران دارد و آیا وجود و یا عدم وجود ویژگی مذکور در کمیته حسابرسی داخلی بانک‌ها، منجر به تغییر میزان تقاضا جهت سهام بانک می‌گردد یا خیر و سرمایه‌گذاران در خصوص سرمایه‌گذاری در بانکی با دارا بودن کمیته حسابرسی دارای صلاحیت حرفه‌ای، واکنشی نشان می‌دهند یا بی تفاوت هستند.

بی طرفی حسابرسان (Independent) و ویژگی‌های مدیریت و رهبری (Leadership): عملکرد واحد حسابرسی داخلی در بانک‌ها بدان معنا است که فعالیت واحد مذکور تا چه اندازه بر کنترل ریسک بانک‌ها تاثیرگذار بوده است و آیا این عملکرد تاثیری در میزان تقاضای سپرده‌گذاری و یا سرمایه‌گذاری در بانک داشته و یا خیر و آیا نهایتاً تاثیری بر قیمت سهام و

قیمت سهام می‌باشد. سود هر سهم از تقسیم درآمد خالص یک بانک بر میانگین سهام حاصل می‌شود. سود هر سهم یک ریسک حیاتی از قیمت سهام است. بانکی که درآمد قابل توجهی برای هر سهم دارد، افزایش قیمت سهام خود را به میزان قابل توجهی خواهد داد زیرا قیمت سهام بالاتر منجر به ایجاد تصور مثبت از محصولات بانک در ذهن مشتریان خواهد شد و منجر به تقاضای زیاد، افزایش فروش و درآمد بیشتر خواهد شد. با این حال هنگامی که یک بانک درآمد پایین‌تر به ازای هر سهم داشته باشد، قیمت سهام پایین را تجربه می‌کند [۲۴].

معاملات داخلی (Affiliates): معامله با اشخاص وابسته (شرکت داری بانک‌ها) عامل مهمی است که بر قیمت سهام بانک تاثیر می‌گذارد. این بخش بیشتر از بخش کوچکی از سرمایه‌گذاران هستند که یا مدیران بانک یا افراد نزدیک به مدیریت بانک هستند که ممکن است منجر به ایجاد سود عظیمی به نفع افراد وابسته گردد. با این وجود انجام معاملات با افراد وابسته حتی با وجود سودآوری، عملی غیراخلاقی و غیرمنصفانه است، چرا که تعداد اندکی از سرمایه‌گذاران بیش از دیگران مزیت خواهند برد.

متغیر ترکیبی (Mix3): برابر است با میانگین متغیرهای رشد اقتصادی (GDP)، نرخ تورم (Inflation) و نرخ ارز (Currency) که بر مبنای عدد یک همگن شده‌اند. با توجه به اینکه تعداد سال‌های پژوهش در این مقاله، ۳ می‌باشد و مقدار متغیرهای عنوان شده در بالا برای هر سال، عدد ثابتی را نشان می‌دهند لذا نمی‌توان هر سه متغیر را بطور همزمان وارد مدل رگرسیونی کرد در این صورت میزان هم‌خطی بین متغیرها بسیار بالا بوده و نتایج پژوهش کاذب خواهد بود به همین منظور متغیرهای مربوطه، در قالب یک متغیر واحد وارد مدل شده و به اصطلاح همگن شده‌اند. برای این منظور، میانگین هر کدام از متغیرهای محاسبه شده و سپس نسبت عدد یک به آن میانگین محاسبه گشته که ضریبی مختص هر سال-شرکت به دست آمده است. برای سایر متغیرها نیز این فرآیند تکرار شده سپس از هر سه ضریب بدست آمده برای هر سال-شرکت، میانگین بدست آمده و به عنوان متغیر ترکیبی در مدل پژوهش قرار گرفته است.

رشد اقتصادی (GDP): رشد اقتصادی نمایانگر تغییر مثبت در تولید یا تولید اقتصاد کشور در رابطه با تورم است. این به عنوان یک افزایش درصد در تولید ناخالص داخلی یک اقتصاد معین محاسبه می‌شود و تورم نیز در محاسبات آن محاسبه می‌شود. رشد اقتصادی مثبت، نشانه‌ای از اقتصاد ثروتمند است که در نتیجه افزایش تولید کالاها و خدمات افزایش می‌یابد و

سرمایه‌گذاران ممکن است از سرمایه‌گذاری و سپرده‌گذاری در آن بانک خودداری کنند (گواس^{۱۵}، ۲۰۰۵). تصمیماتی که مدیران بانک‌ها در بخش‌های مختلف کسب و کار اعمال می‌کنند، بر سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران و قیمت سهام اثر می‌گذارد. چشم‌انداز استراتژی جدید رشد، گسترش به بازارهای جدید و معرفی محصولات جدید به طور مثبت بر قیمت سهام یک بانک تأثیر می‌گذارد، زیرا سرمایه‌گذاران، استراتژی‌های پیاده‌سازی شده مدیر را تفسیر می‌کنند و بنابراین قیمت سهام بانک را افزایش می‌دهد که منجر به افزایش سودآوری بانک می‌شود.

سود هر سهم (EPS): سود هر سهم عبارتست از سود خالص پس از کسر مالیات شرکت، تقسیم بر تعداد سهام آن شرکت. سود هر سهم ممکن است بصورت سود سهام به سهامداران پرداخت شود یا تمام آن مجدداً سرمایه‌گذاری شود و یا اینکه قسمتی از آن سرمایه‌گذاری و قسمتی دیگر بعنوان سود بین سهامداران توزیع شود. مهمترین مساله این است که آیا اطلاعات سود هر سهم باید فقط اطلاعات تاریخی را منعکس نماید یا اطلاعات پیش بینی را نیز منعکس نماید؟ در APB بیانیه شماره ۱۵ بر مفهوم پیش بینی تاکید می‌نماید زیرا عقیده دارد که این اطلاعات برای تصمیمات سرمایه‌گذاری و بررسی پتانسیل شرکت بمنظور اعطای اعتبار مفیدتر می‌باشد. البته اطلاعات گردش وجوه نقد و سایر اطلاعات مرتبط با توزیع سود احتمالی جهت تصمیمات سرمایه‌گذاری مهمتر از اطلاعات سود هر سهم می‌باشد و در چنین مواردی تاکید بیشتر باید بر محاسبه سود نقدی هر سهم و کل سود توزیعی لازم، براساس پیش بینی باشد تا محاسبه و ارائه سود هر سهم. از جمله ایرادات ارقام سوددهی و منجمله EPS اینست که بتنهایی منعکس کننده میزان ریسک نیستند، زیرا تغییرات بالقوه ای را که در هزینه سرمایه یک شرکت در ارتباط با تورم و تغییرات ریسک مالی و تجاری رخ می‌دهند، نادیده می‌گیرند. همچنین توجه داشتن به EPS در برنامه ریزی‌ها به اهمیت سیاست‌های تقسیم سود اشاره ای نمی‌کند. البته دلایل فوق نشان می‌دهد که EPS تنها یک روی سکه است به عبارت دیگر در تعیین ارزش یک شرکت فقط کمیت سود مهم نیست بلکه باید به کیفیت آن نیز توجه شود، یعنی اینکه سود با چه میزان سرمایه‌گذاری حاصل شده است و هزینه سرمایه چقدر بوده است.

سود هر سهم نشان‌دهنده بخشی از سود بانک است که قابل توزیع و اختصاص به هر سهم است. اکثریت سرمایه‌گذاران، تصمیم سرمایه‌گذاری خود را براساس سود هر سهم یک بانک تعیین می‌کنند و این امر عامل اصلی تعیین

ادامه جدول مربوط به شاخص‌های توصیفی متغیرها ارائه می‌گردد.

جدول شماره ۴- شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد	میانگین	ماکزیمم	مینیمم
رشد قیمت سهام	SP	۰/۱۳۲۰	۱/۰۸۵	-۰/۵۳۰
عملکرد	CAMELs	۲/۱۵۴	۲/۳۴۰	۱/۸۰۶
کیفیت حسابرسی داخلی	InAuditQuality	۳/۶۳۰	۴/۸۵۹	۲/۲۶۴
تقسیم سود	Dividend	۰/۱۱۱	۰/۷۰۰	۰
سود هر سهم	Eps	۱۴۵/۰۹۹	۸۰۶/۷۶۸	-۱۳۹۴/۹
معاملات با اشخاص وابسته	Affiliate	۰/۱۸۴	۰/۳۵۶	۰/۱۳۷
میانگین سه متغیر رشد اقتصادی	Mix3	۳	۳/۱۱۹	۲/۸۵۱
دوره تصدی	Tasadi	۳/۷۱۸	۵	۲/۲۵
ساعات آموزش	Learning	۳/۵۹۰	۵	۲
تجربه حرفه‌ای	Experience	۳/۴۷۲	۵	۱/۶۶۶
بی طرفی	Independent	۳/۷۰۱	۵	۲/۳۳۳
ویژگی‌های مدیریت و رهبری	Leadership	۳/۶۳۷	۴/۸	۲/۲
تورم	Inflation	۰/۱۰۴	۰/۱۱۹	۰/۰۹۶
نرخ ارز	Currency	۱/۱	۱/۱۸۸	۱/۰۵۱

۲-۶- روایی و پایایی پرسشنامه

با توجه به اینکه برای محاسبه متغیر کیفیت حسابرسی داخلی از پرسشنامه استفاده شده است لذا می‌بایست روایی و پایایی این مهم مورد ارزیابی قرار گیرد تا از صحت مندرجات آن اطمینان حاصل کرد. روایی این پرسشنامه توسط چندین استاد صاحب فن هم در زمینه تخصصی حسابداری و هم در زمینه آماری مورد تایید واقع شده است اما به منظور بررسی پایایی پرسشنامه که به راستی آزمایی پاسخ‌دهندگان مربوط می‌گردد، از نرم افزار SPSS22 استفاده شده و نتایج حاصله به شرح جدول شماره ۵ ارائه گردیده است.

جدول شماره ۵- بررسی پایایی پرسشنامه

تعداد آیتم‌ها	آلفای کرونباخ استاندارد شده	آلفای کرونباخ
۲۵	۰/۹۶۴	۰/۹۶۳

منبع: یافته‌های پژوهش

بنابراین افزایش قیمت سهام بانک‌ها موجب افزایش سود آن‌ها می‌شود و به کاهش بیکاری و افزایش رونق اقتصاد کمک می‌کند.

نرخ تورم (Inflation): تورم به دلیل افزایش مداوم قیمت کالاها و خدمات در برابر سطح عادی قدرت خرید است و به همین دلیل عرضه کالاها و خدمات همراه با کاهش ارزش پول کاهش می‌یابد. سطح بالای نرخ تورم، یک بحران مالی را پیش‌بینی می‌کند که منجر به افزایش عرضه و کاهش قیمت سهام آن‌ها می‌شود [۲۵].

نرخ ارز (currency): نرخ ارز به نرخی اشاره دارد که در آن پول یک کشور را می‌توان به پول دیگری از کشور دیگری تبدیل کرد. عوامل مختلف مانند تورم، ثبات نرخ بهره یک کشور می‌تواند بر نرخ ارز تاثیرگذار باشند. افزایش نرخ ارز می‌تواند هزینه واردات را افزایش دهد که منجر به افزایش قیمت‌های داخلی شده در نتیجه منجر به افزایش قیمت سهام می‌شود [۲۶]. به منظور محاسبه نرخ ارز از میانگین وزنی رشد نرخ ارز کشورهای که کشور ایران بیشترین مبادلات را با آن‌ها داشته استفاده شده است.

۶- یافته‌های پژوهش

۶-۱- شاخص‌های توصیفی

به منظور آشنایی هرچه بیشتر با متغیرهای به کار رفته در پژوهش، برخی از آماره‌های توصیفی مربوط به هر یک از این متغیرها از جمله میانگین، ماکزیمم و مینیمم در قالب جدول شماره ۴ ارائه شده است. با توجه به نتایج بدست آمده، مشاهده شد که میانگین متغیر رشد قیمت سهام برابر ۰/۱۳۲ بوده و بیانگر این مساله است که به طور متوسط، قیمت سهام بانک‌ها حدود ۱۳ درصد نسبت به سال قبل، رشد داشته‌اند. بیشترین رشد حدود ۱۰۸ درصد یعنی کمی بیش از دو برابر و کمترین رشد حدود منفی ۵۰ درصد بدین معنی که قیمت سهام در آن سال نسبت به سال قبل، تقریباً نصف گردیده است. میانگین شاخص CAMELs برابر ۲،۱۵۴ بوده است که نشانگر این است عملکرد بانکها با رشد ۲،۱۵۴ برابری طی هر سال مواجه بوده اند و بیشترین رشد ۲،۳۴ و کمترین رشد تقریباً ۱،۸ برابر بوده است. میانگین متغیر کیفیت حسابرسی داخلی برابر ۳/۶۳ بوده که با توجه به این‌که از میانگین پاسخ‌های پرسشنامه استخراج گردیده، نشان از کیفیت قابل قبول حسابرسی داخلی بانک‌ها دارد. همچنین میانگین متغیر تقسیم سود برابر ۰/۱۱۱ است که نشان‌دهنده این مطلب خواهد بود که حدود ۱۱ درصد از سود اعلام شده بانک‌ها بین سهامداران تقسیم شده است. در

نتایج حاصل از تخمین مدل مربوطه به شرح جدول شماره ۶ ارائه گردیده است اما قبل از بررسی ضریب و سطح معناداری متغیر مربوطه، ابتدا می‌بایست از صحت برخی آماره‌ها اطمینان حاصل کرد. همانگونه که در جدول مشاهده می‌گردد، آماره مربوط به آزمون اف-لیمر بیانگر آن است که رویکرد پولد بر رویکرد اثرات ثابت و تصادفی در تخمین مدل پژوهش، ارجحیت دارد. آماره دوربین واتسون برابر ۲/۴۱۲ است که نشان می‌دهد داده‌ها مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول ندارند. سطح معناداری آماره فیشر (۱۶/۴۱۲) بیانگر این مطلب است که مدل پژوهش در کل معنادار است لذا نتایج حاصله قابل اتکا بوده و می‌توان به بررسی سایر موضوعات پرداخت.

با توجه به نتایج حاصل از آزمون آلفا به منظور بررسی پایایی پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ عدد ۰/۹۶۴ بدست آمده که بیانگر دقت زیاد پاسخ‌دهندگان به پرسش‌های مطرح شده در پرسشنامه است لذا می‌توان عنوان نمود که اطلاعات مکتسبه از پرسشنامه مزبور از قابلیت اتکای معقولی برخوردار بوده است.

۷- نتایج فرضیه‌ها

۱-۷- فرضیه اصلی اول پژوهش

فرضیه اصلی اول این پژوهش به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی داخلی با رشد قیمت سهام بانک‌ها پرداخته است که

جدول شماره ۶- نتایج تخمین مدل فرضیه اصلی اول پژوهش

متغیر وابسته: رشد قیمت سهام		تعداد مشاهدات		۴۸
$SP_{it} = \alpha_0 + \beta_1 LAQ_{it} + \beta_2 Dividend_{it} + \beta_3 eps_{it} + \beta_4 Affiliates_{it} + \beta_5 Mix3_{it} + \varepsilon_0$				
متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره تی-استیودنت	معناداری
عرض از مبدأ	-۰/۴۷۰	۱/۱۸۷	-۰/۳۹۶	۰/۶۹۵
InauditQuality	۰/۳۱۱	۰/۰۶۸	۵/۵۴۷	۰/۰۰۰
Dividend	-۰/۷۶۵	۰/۲۶۵	-۲/۸۸۴	۰/۰۰۸
Eps	۱/۰۳۴	۰/۳۸۴	۲/۶۸۸	۰/۰۰۹
Affiliate	-۱/۱۱۳	۰/۵۳۷	۲/۰۷۱	۰/۰۴۸
Mix3	-۰/۲۱۶	۰/۴۲۱	-۰/۵۱۳	۰/۶۱۲
ضریب تعیین تعدیل شده	۳۹٪/۰۱	دوربین-واتسون		
		آماره فیشر (معناداری)		
اف-لیمر	۰/۵۴۱	هاسمن		
رویکرد مناسب	رویکرد پولد			

معناداری آماره فیشر (۹/۹۴۳) بیانگر این مطلب است که مدل پژوهش در کل معنادار است لذا نتایج حاصله قابل اتکا بوده و می‌توان به بررسی سایر موضوعات پرداخت. همچنین با توجه به نتایج استخراج شده از تخمین مدل فرضیه، ضریب تعیین تعدیل شده برابر ۳۴/۸۸ درصد است و بیانگر این است که حدود ۳۵ درصد تغییرات متغیر وابسته ناشی از تغییرات متغیرهای مستقل پژوهش بوده و مابقی تغییرات، دلایل دیگری دارند که در مدل وارد نشده‌اند.

۲-۷- فرضیه اصلی دوم پژوهش

فرضیه اصلی دوم این پژوهش به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی داخلی با عملکرد بانک‌ها که با استفاده از شاخص کمز محاسبه شده پرداخته است. نتایج حاصل از تخمین مدل مربوطه به شرح جدول شماره ۷ ارائه گردیده است اما قبل از بررسی ضریب و سطح معناداری متغیر مربوطه، همانند فرضیه اول، ابتدا می‌بایست از صحت برخی آماره‌ها اطمینان حاصل کرد. همانگونه که در جدول مشاهده می‌گردد، آماره مربوط به آزمون اف-لیمر بیانگر آن است که رویکرد پولد بر رویکرد اثرات ثابت و تصادفی در تخمین مدل پژوهش، ارجحیت دارد. آماره دوربین واتسون برابر ۱/۷۱۰ است که نشان می‌دهد داده‌ها مشکل خودهمبستگی سریالی مرتبه اول ندارند. سطح

جدول شماره ۷- نتایج تخمین مدل فرضیه اصلی دوم پژوهش

متغیر وابسته: عملکرد		تعداد مشاهدات		۴۸
CAMEL _{it} = α ₀ + β ₁ IAQ _{it} + β ₂ Dividend _{it} + β ₃ eps _{it} + β ₄ Affiliates _{it} + β ₅ Mix3 _{it} + ε ₀				
متغیرها	ضرایب	انحراف معیار	آماره تی - استیودنت	معناداری
عرض از مبدأ	۱/۱۷۹	۰/۴۴۰	۲/۶۸۰	۰/۰۱۰
InauditQuality	۰/۰۷۹	۰/۰۱۹	۴/۱۴۹	۰/۰۰۰
Dividend	۰/۱۸۰	۰/۰۸۲	۲/۱۹۱	۰/۰۳۴
Eps	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱/۷۶۰	۰/۰۸۵
Affiliate	-۰/۱۴۹	۰/۱۵۵	-۰/۹۵۹	۰/۱۳۷
Mix3	۰/۲۲۳	۰/۱۴۷	۱/۵۱۲	۰/۱۳۷
ضریب تعیین تعدیل شده	٪۳۴/۸۸	دوربین واتسون		
		آماره فیشر (معناداری)		
اف-لیمر	۰/۲۶۰	هاسمن		
رویکرد مناسب	رویکرد پولد			

۷-۳- فرضیه‌های فرعی پژوهش

کارکنان دارای تجربه حرفه‌ای بالا و همچنین بی‌طرفی حسابرسان داخلی با رشد قیمت سهام رابطه معناداری در سطح ۵ درصد وجود داشته، حال آنکه رابطه معناداری بین متغیرهای میزان آموزش، کارکنان دارای مدارک حرفه‌ای و همچنین ویژگی‌های مدیریت و رهبری بانک‌ها با رشد قیمت سهام استنباط نشد.

نتایج حاصل از تخمین مدل فرضیه‌های فرعی پژوهش در ادامه ارائه شده است. به دلیل پرهیز از تکرار مطالب، توضیحات مربوط به آماره‌های اف-لیمر، دوربین-واتسون، فیشر و ضریب تعیین ارائه نمی‌شود. همانگونه که در جدول مشاهده می‌گردد بین متغیرهای مدت تصدی، کارکنان دارای مهارت‌های آی‌تی،

جدول شماره ۸- نتایج تخمین فرضیه‌های فرعی پژوهش

فرضیه	نام متغیر	اف-لیمر	رویکرد	دوربین- واتسون	آماره فیشر	ضریب	
						متغیر مستقل	نتیجه فرضیه
	نماد	هاسمن	آزمون	ضریب تعیین شده	سطح معناداری	سطح معناداری	
فرضیه فرعی اول	دوره تصدی	۰/۸۱۴	پولد	۲/۴۹۸	۲۱/۰۹۹	۰/۳۳۷	عدم رد
	Tasadi	-					فرضیه
فرضیه فرعی دوم	آموزش	۰/۳۱۵	پولد	۲/۱۰۱	۱۰/۰۶۴	۰/۱۵۳	عدم رد
	Learning	-					فرضیه
فرضیه فرعی سوم	مهارت آی تی	۰/۲۶۸	پولد	۲/۰۲۹	۱۲/۳۶۸	۰/۲۳۲	عدم رد
	IT	-					فرضیه
فرضیه فرعی چهارم	تجربه	۰/۱۱۷	پولد	۲/۰۸۰	۹/۵۵۱	۰/۱۰۴	عدم رد
	Exprience	-					فرضیه
فرضیه فرعی پنجم	مدرک حرفه‌ای	۰/۱۱۸	پولد	۲/۰۴۴	۱۰/۲۴۳	۰/۱۲۰	عدم رد
	Madarek	-					فرضیه
فرضیه فرعی ششم	بی‌طرفی	۰/۷۳۲	پولد	۱/۹۱۵	۱۸/۷۰۰	۰/۳۵۷	عدم رد
	Independent	-					فرضیه
فرضیه فرعی هفتم	مدیریت	۰/۴۲۶	پولد	۲/۲۲۳	۱۳/۵۴۵	۰/۱۲۶	عدم رد
	Leadership	-					فرضیه
فرضیه فرعی	دوره تصدی	۰/۴۳۵	پولد	۱/۶۹۶	۱۳/۴۱۴	۰/۰۹۴	عدم رد

نتیجه فرضیه	ضریب متغیر مستقل	آماره فیشر	دوربین - واتسون	رویکرد آزمون	اف-لیمر	نام متغیر	فرضیه
	سطح معناداری	سطح معناداری آماره فیشر	ضریب تعیین تعدیل شده		هاسمن	نماد	
فرضیه	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۴۱٪		-	Tasadi	هشتم
رد فرضیه	۰/۲۹۶	۱۰/۶۰۰	۱/۷۹۷	پولد	۰/۲۲۷	آموزش	فرضیه فرعی نهم
	۰/۰۵۸	۰/۰۰۰	۹۹/۳۴٪		-	Learning	
عدم رد فرضیه	۰/۰۶۷	۵/۵۸۹	۱/۸۳۷	پولد	۰/۱۰۴	مهارت آی تی	فرضیه فرعی دهم
	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰۵/۳۴٪		-	IT	
رد فرضیه	۰/۰۰۸	۵/۱۶۶	۱/۵۴۰	اثرات ثابت	۰/۰۲۸	تجربه	فرضیه فرعی یازدهم
	۰/۴۹۳	۰/۰۰۰	۳۴٪		۰/۰۰۷	Exprience	
رد فرضیه	۰/۱۳۷	۵/۹۱۲	۱/۶۵۰	اثرات ثابت	۰/۰۳۴	مدرک حرفه‌ای	فرضیه فرعی دوازدهم
	۰/۰۷۲	۰/۰۰۰	۷۸/۳۴٪		۰/۰۱۸	Madarek	
عدم رد فرضیه	۰/۰۶۹	۸/۶۸۰	۱/۵۹۹	پولد	۰/۳۱۴	بی طرفی	فرضیه فرعی سیزدهم
	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۶/۴۱٪		-	Independent	
عدم رد فرضیه	۰/۰۷۷	۱۰/۶۵۲	۱/۵۷۸	پولد	۰/۳۱۷	مدیریت	فرضیه فرعی چهاردهم
	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۸/۳۶٪		-	Leadership	

۸- نتیجه‌گیری و بحث

در این پژوهش به ارزیابی تاثیر کیفیت حسابرسی داخلی در بانکها به عنوان متغیر مستقل با تغییرات قیمت سهام و عملکرد بانکها بر مبنای مدل CAMELs به عنوان دو متغیر وابسته پرداخته شده است و جهت ارزیابی تاثیر گذاری متغیر مستقل حسب نظرسنجی صورت گرفته از خبرگان از متغیرهای فرعی دوره تصدی، مهارتهای IT، ساعات آموزش، تجربه حرفه ایی، بی طرفی و ویژگی های مدیریت استفاده شده است.

نتایج حاکی از آن است که دوره تصدی، مهارتهای IT، تجربه و بی طرفی، دارای رابطه معنا داری با تغییرات قیمت سهام بانکها هستند و درخصوص سایر شاخص ها ارتباط معنا داری یافت نگردید و همچنین دوره تصدی، مهارتهای IT، بی طرفی و ویژگی های مدیریت از شاخص های کیفیت حسابرسی داخلی با متغیرهای وابسته عملکرد بانکها بر مبنای مدل CAMELs دارای رابطه معنا داری می باشند.

نتایج پژوهش حاضر می تواند در پیشبرد اهداف حسابرسی بانکها در ایجاد تاثیرات مثبت در قیمت سهام و بهبود عملکرد بانکها، موثر واقع گردد و با روشن شدن اهمیت نقش حسابرسی داخلی برای هیات مدیره بانکها و تاکید بر افزایش کیفیت متغیر های فرعی که توامان بر روی هر دو متغیر قیمت سهام و عملکرد (دوره تصدی، مهارت IT و بی

طرفی ارتباط معنا داری دارند می تواند به ارزش افزایی و توفیقات مضاعف دست یابند.

اشعار می دارد که کیفیت حسابرسی داخلی هر چه بالاتر رود، هم در طول دوره مالی به استفاده بهینه از منابع بانک کمک می کند و هم در پایان دوره موجب آرایه با کیفیت تر گزارشگری مالی شده و کار حسابرسان مستقل را نیز بهبود می دهد. با توجه به پیشرفت های انجام گرفته در زمینه فناوری اطلاعات و استفاده بانکها و شرکتها از این فناوریها، حسابرسان نیز می بایست از این عرصه جانمانده و به آموزش و یا استخدام کارکنان دارای مهارت های IT روی آورند. همچنین اگر کارکنان حسابرسی داخلی به صورت متوالی و به مدت بیشتری در آن بانک حضور داشته باشند، با نحوه عمل و فعالیت های بانک و ویژگی های مدیریت و رهبری بانک آشنا شده و این می تواند موجب بهبود گزارشگری مالی شده و حقوق سهامداران حفظ گردد.

فهرست منابع

- * [۱]. احمدیان، اعظم (۱۳۹۲). ارزیابی عملکرد صنعت بانکداری در ایران. مقاله کاری شماره ۱۰. پژوهشکده پولی و بانکی، صص ۱۲-۲۴.
- * [۲]. تعاریف ارائه شده توسط IIA در سال های ۱۹۴۷ و ۱۹۹۹

- * [20]. Hays, H., Lurgio, S. and Gilbert, A. (2009). "Efficiency Ratios and Community Bank Performance". *Journal of Finance and Accountancy*, 1 (1): 1-15.
- * [21]. Institute of Internal Auditors (IIA), (2011), "International Professional Practices Framework (IPPF)", Available at: /guidance/standards andguidance/ippf/definition-of-internal-auditing.
- * [22]. جهانخانی، ع. ظریف فرد، ا. آیا مدیران و سهامداران از معیار مناسبی برای اندازه گیری ارزش شرکت استفاده می کنند؟
- * [23]. Lampe, J. C., & Sutton, S. G. (1994). Evaluating the work of internal audit: A comparison of standards and empirical evidence. *Accounting and Business Research*, 24(96), 335-348.
- * [24]. Besley, S. and Brigham, F. (2006) *Essential of Managerial Finance*. THOSON:South-Western.
- * [25]. Chambers, R. (2014). We can audit anything – But not everything. *Internal Auditor*. IIA.
- * [26]. IIA (2013). The three lines of defense in effective risk management and control the Institute of Internal Auditors, 1-10.
- * [3]. ارنست اند یانگ، ۲۰۱۰، PwC، ۲۰۱۴a، ۲۰۱۴b، دیلویت، ۲۰۱۴
- * [4]. Lawrence, A., Minutti-Meza, M., Vyas, D., 2017. Is operational control risk informative of financial reporting deficiencies? *Audit. J. Pract. Theor.* In-Press.
- * [5]. Cheng, Q., Goh, B. W., Kim, J.B., 2017. Internal control and operational efficiency. *Contemp. Account. Res.* Forthcoming.
- * [6]. Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., Peters, G. F., 2016. Internal audit quality and financial reporting quality: The joint importance of independence and competence. *J. Acc. Res.* 54 (1), 3-40.
- * [7]. Kedia, S., Luo, S., Rajgopal, S., 2016. Culture of weak compliance and financial reporting risk. Working paper, Rutgers Business School, NUS Business School, and Columbia University.
- * [8]. C.Ghafran . [N,Sullivan](#) ,2017. The Impact of the Audit Committee on Audit Quality.
- * [9]. [M , Alhadab, I, Clacher](#) ,2018 The Impact of Audit Quality on Earnings Management
- * [10]. Dalia A. Abbass , Mahmoud M. Aleqab ,(2013), "Internal Auditors' Characteristics and Audit Fees: Evidence from Egyptian Firms", *International Business Research*; Vol. 6, No. 4, PP.67-80.
- * [11]. Messier, J. W. F., Reynolds, J. K., Simon, C. A., & Wood, D. A. (2011). The effect of using the internal audit function as a management training ground on the external auditor's reliance decision. *The Accounting Review*, 86(6), 2131-2154.
- * [12]. مهدیان، داود؛ اسدی افشرد، احمد (۱۳۹۳). علل و پیامدها و راهکارهای مقابله با سوء مدیریت در بانکها و مؤسسات مالی. انتشارات کهکشان دانش، چاپ اول.
- * [13]. اصول و مقررات کنترل داخلی بانکها طبق بال ۲. ترجمه موسسه پولی و بانکی کشور.
- * [14]. آیین نامه کیفیت سرمایه بانک مرکزی، ۱۳۸۲.
- * [15]. Sangmi, M. and Nazir, T. (2010). "Analyzing Financial Performance of Commercial Banks in India: Application of CAMEL Model". *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences*, 4 (1): 40-55.
- * [16]. Porawouw, M.A., Pangemanan, S.S. and Mekel, P.A. (2014). "The Application of CAMEL Model on Banks Listed in Indonesia Stock Exchange Period 2008-2010". *Jurnal Riset Ekonomi, Manajemen, Bisnis Dan Akuntansi*, 2 (1): 192-200.
- * [17]. اکبری، ف. (۱۳۸۹). تجزیه و تحلیل صورت های مالی. سازمان حسابرسی. شماره ۱۲۹.
- * [18]. Floro, M. and Dymski, G. (2000). Financial Crisis, Gender, and Power: An Analytical Framework. *World Development*. 28 (7): 1269-1283.
- * [19]. Zaman Babar, H. and Zeb, G. (2011). "CAMELS rating system for banking industry in Pakistan". Umea School of Business. Master Thesis.

یادداشتها

¹ ChaudhryGhafran & NoelO'Sullivan

² Mohammad Alhadab & IainClacher

³ . CAMELs

⁴ - Lehman Brothers

⁵ - Caoital adequancy ratio

⁶ - نحوه محاسبه کفایت سرمایه به این صورت است: سرمایه تکمیلی + سرمایه پایه برای کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه رجوع شود به: همگرایی در زمینه استانداردها و اندازه گیری سرمایه بانکها توافقنامه بال ۲ سایت اینترنتی www.cbi.ir

⁷ - Asset quality

⁸ - Management Capability

⁹ - Earnings

¹⁰ - Liquidity

¹¹ - سپرده هایی که تاریخ سررسید مشخصی ندارند مثل سپرده های قرض الحسنه و جاری.

¹¹ - سپرده هایی که تاریخ سررسید مشخصی دارند مثل سپرده های بلندمدت.

¹² - شامل موجودی نقد، موجودی ارزی و طلا، سپرده های کوتاه مدت و قرض الحسنه نزد بانکها، چک های بانکی و در گردش در جریان وصول، مطالبات از شبکه شتاب و شاپرک از سایر بانکها و هرگونه دارایی هایی که نقد شوندگی بالایی دارند می شود.

¹⁴ - Sensitivity to market risk

¹⁵ . Goas